

Valtioneuvosto

VN/25733/2021-OKM-334

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Digitaalisen kompassin tavoitteet ovat kannatettavia, mutta toteutuksiin kaivataan realismia ja konkretiaa

- Finanssiala ry (FA) pitää digitaalisen kompassin tavoitteita kannatettavina, mutta toteaa, että tavoitteet ovat haastavia ja vasta niiden käytännön toteutus osoittaa onnistumisen.
- Elämän- ja liiketoimintatapahtumalähtöinen kehittäminen yli toimialarajojen on suotavaa, mutta kehittämisen on sisällettävä aitoa vuoropuhelua toimintaprosesseista sidosryhmien kanssa
- Tavoitteiden käytännön toteuttamisessa on huolehdittava, että kehitettävistä palveluista saadaan todellisia palvelu- tai kustannushyötyjä osapuolille

1 Osaaminen

Osaamisen avaintuloksessa 1 todetaan digitaalisista parus- ja lukutaidoista, että ”Aikuisväestöllä, erityisesti ikääntyneillä, on monipuolisesti mahdollisuuksia kehittää taitojaan, joita ei ollut olemassakaan heidän aiemmilla koulutuspoluillaan.” Ja avaintuloksessa 3, että ” Ihmiset päivittävät joustavasti osaamistaan hyödyntäen työpaikan oppimismahdollisuuksia, koulutusjärjestelmää ja omaehtoista opiskelua. Erilaiset osaamisen viitekehykset tukevat tätä työtä”.

Näitä digitaalisia taitoja tarvitaan yhä enenevässä määrin sekä julkisten, että yksityisten palveluiden käyttämisessä. Tämän osalta tarvitaan entistä enemmän keskustelua siitä, miten tätä osaamista voidaan kasvattaa ja ylläpitää jatkuvasti niin, että kansalaisilla ikään ja työelämästatukseen riippumatta on aitoja mahdollisuuksia kehittää osaamistaan.

Lisäksi olisi perusteltua huomioida nykyistä selkeämmin myös kansalaisten valmiudet tunnistaa ja välttää digihuijauksia. Huijausten tunnistaminen on olennainen osa arjen digiturvaa ja digitaalista lukutaitoa.

2 Julkinen hallinto ja palvelut

Digikompassissa todetaan, että digitaalisten ratkaisujen lähtökohdan tulee olla ihmiskeskeinen ja palvelut tulisi rakentua elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien ympärille. FA toteaa, että tavoite on kannatettava, mutta palvelujen suunnitteluhetkellä tulisi aidosti ottaa yksityiset toimijat mukaan palveluketjujen suunnitteluun silloin, kun elämän- tai liiketoimintatapahtumiin liittyy kiinteästi yksityisten toimijoiden palveluita. Kokemus on opettanut, että yksityisten palvelujen liittäminen tiukasti säädeltyihin viranomaistoimintoihin voi olla hyvinkin hankalaa ja ilman aitoa vuoropuhelua tulos ei ole optimaalinen ja liian helposti

päädytään pakottavaan lainsäädäntöön. Toimintojen kehittämisessä on siis aina pohdittava kehittämisen todelliset kustannukset ja hyödyt osapuolille.

3 Infrastrukturi ja data

Digihuijaukset ja -petokset ovat yksi keskeisimmistä digitalisaation turvallisuutta ja luottamusta heikentävistä ilmiöistä. Tässä kohdassa olisi perusteltua tunnistaa huijaukset selkeämmin osana digitaalisten palvelujen ja maksamisen rakenteellisia riskejä, ei ainoastaan yleisenä kyberturvallisuuskysymyksenä.

4 Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

Painopiste on ymmärrettävästi digitalisaatioon liittyvien ratkaisujen ja palvelujen kehittämisessä, mutta digihuijausten torjunta liittyy olennaisesti digitaalisten palveluiden turvallisuuteen ja luotettavuuteen. Digihuijausten torjuntaa tulisi korostaa yhteisen tilannekuvan, koordinaation ja pitkäjänteisesti johdettujen toimintamallien osalta. Näin varmistettaisiin jatkossa, että yksittäiset toimenpiteet muodostaisivat kansallisesti johdonmukaisen ja vaikuttavan kokonaisuuden.

FINANSSIALA RY

Taina Ahvenjärvi